

INDEXA DX-Newsletter retroaikailee

INDEXA:n uusin uutiskirje, Spring 2021, #132; on nyt luettavissa <https://indexa.org/newsletters.html>

Toimittaja John Scott, K8YC; toteaa;
"Kun tällä hetkellä ei juurikaan ole DX-peditioita, jouduin menemään takaisin vuoteen 2006 Peter I DX-pedition, Erling J. Wiig, LA6VM"

<takaisin pääotsikoihin>

Uusia uutisia ulkomailta

Aviopari karkasi CW-opeilla hoitokodista

Alla olevassa linkissä on suloinen tarina vanhasta avioparista, jotka karkasivat hoitokodin lukkojen takaa miehen vanhan sähkötystaidon opeilla.

Lebanonin kaupungissa Tennesseessä, Yhdysvalloissa on hoitokoti vanhuksille. Suomalaisen määritelmän mukaan kyseessä on tehostetun palveluasumisen yksikkö, joka tarkoittaa sitä, että yksikön ulko-ovet ovat valvotut ja kiinni. Jotta yleensä muistisairaat vanhukset eivät karkaisi.

Hoitokodissa asuu vanhempi pariskunta, joista toisella on dementia ja toisella Alzheimer. Kumpikin siis vaikeita muistisairauksia. Hoitokodin pääovella on sähköinen ovilukko, johon hoitajat ja henkilökunta painavat numerokoodin halutessaan sisään tai ulos ovesta. Niin kuin yleensä, jokaisella numerolla on hieman erikorkuinen ääni. (vrt "DTMF")

Avioparin mies kuunteli ja kuunteli – kuten ohje on aina radioamatööreille – kunnes äänet olivat vihdoinkin hänen päässään kirkkaina. Kuunneltuaan aikansa ovikoodin piippausääniä, mies oppi ne ulkoa.

Sopivan hetken tullen aviopari pakeni hoitokodista henkilökunnan huomaamatta. He ehtivät olla "vapaina" toki vain noin 30 minuuttia, ennen kuin heidät löydettiin kävelemässä kahden korttelin päässä hoitokodista.

Henkilökuntaa tietenkin kiinnosti, kuinka pari oli päässyt pakenemaan hoitokodista, jossa on heidän mielestään mm turvallisenä pidetty elektroninen ovinäppäimistö. Mies kertoi käyttäneensä hyväksi Morsekoodilla saatuja sotilaallisia kokemuksia koodin salaamisesta ja muistamisesta. Hän oli aikaisemmin työskennellyt armeijassa sähkötyksen kanssa – lienee siis ollut radio-operaattori.

Hoitokoti sai 2 000 dollarin sakon ja lupasi valvoa asukkaita paremmin. Se myös muutti - tietenkin - kaikki poistumiskoodit ja toivottavasti poisti myös äänet. Mihin niitä oikeastaan tarvitaan?

<https://eu.tennessean.com/story/news/health/2021/04/30/couple-escapes-assisted-living-facility-military-morse-code-training/7166012002/>

<takaisin pääotsikoihin>

Mikrosirujen vähyyks haittaa jo radioamatööritoimintaa?

Puolijohteiden valmistajat ovat joutuneet pyytämään asiakkailtaan kärsivällisyyttä, kun sirujen kysyntä kasvaa nyt kaikissa käyttäjäryhmissä autoista kulutuselektroniikkaan. Sirujen vähyyks vaikuttaa myös radioamatöörilaitteiden valmistukseen. Moni pienempi valmistaja on myöhäistänyt toimitusaikoja.

Radioamatöörlaittevalmistajat ovat yleensä melko pieniä yhtiöitä, eikä niillä ole taloudellista vääntövoimaa saada siruja ensimmäisinä. Päinvastoin – ne saattavat olla viimeisiä sen jälkeen kun pullonkaula on ratkaistu. Kun Apple

tilaa 100 milj sirua, suurinkin hamilaittevalmistaja vain 5000. Neuvottele siinä sitten väkevästi tai tyydy hukkaeraan.

Myös laitteiden huoltovälit ovat pidentyneet.

Mistä sirujen puutteessa on kyse?

Maailman mikrosirupulaan on monia syitä. Siruvalmistaja Intel ennustaa, että ongelmat voivat jatkua vielä jopa kaksi vuotta.

- Koronapandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi tietokoneiden ja muun elektroniikan kysyntä on ollut suurta.
- Liikkumisrajoitukset ovat kuitenkin sulkeneet mikrosiru-tehtaiden työntekijöitä koteihinsa.
- Taiwan, maailman suurin mikrosirujen valmistaja, kärsi laajasta kuivuudesta, ja koska mikrosirujen valmistamiseen tarvitaan paljon vettä, tuotanto siellä on ollut pysähdyksissä.
- Teksasissa sijaitsevassa tehtaassa oli sähkökatkos ja Japanin tehtaassa tulipalo.

Mikrosirujen puutteen vuoksi useat valmistajat eivät kykene toimittamaan tuotteitaan normaalissa laajuudessaan. Voi joutua odottamaan useita kuukausia, jos on tilannut mikrosirullisen tuotteen. Odotusaika ei kuitenkaan ole ainoa ongelma. Joidenkin tuotteiden, kuten näytönohjainten, hinta on noussut suuren kysynnän ja sirujen puutteen vuoksi.

Pula siruista on nostanut tiettyjen puolijohteiden hintoja, viivyttänyt tilausten toimituksia ja pakottanut jopa autonvalmistajat sulkemaan tehtaitaan. Kuluttajat saattavat kokea viivytyksiä uusien autojensa ja joidenkin elektronisten laitteiden toimituksissa. Myös hinnat voivat nousta. <https://www.techrepublic.com/article/global-chip-shortage-the-logjam-is-holding-up-more-than-laptops-and-cars-and-could-spoil-the-holidays/>

<takaisin pääotsikoihin>

RTTY-lähetysmuodon historia

Uusien digitaalisten lähetemuotojen puristuksessa RTTY on käytännössä vaiennut, RTTY-kaistat ovat hiljenneet. Mutta silti, kun RTTY-kilpailu koittaa, väkeä on enemmän kuin konsanaan.

Toki RTTY:kin on digimode. Mutta jollakin tapaa se koetaan inhimillisemmäksi kuin uudet digimodet. Jotkut sanovat jopa pystyvänsä lukemaan suoraan päähänsä Baudot-signaalia. Ei paha! Tänä päivänä RTTY:ä on helpompi workkia, koska se löytyy monesta sovelluksesta.

(No Model.) J. M. E. BAUDOT. 11 Sheets—Sheet 6.
PRINTING TELEGRAPH.
No. 388,244. Patented Aug. 21, 1888.

Fig. 28.

	1	2	3	4	5
A	+	+	+	+	+
B	+	+	+	+	+
C	+	+	+	+	+
D	+	+	+	+	+
E	+	+	+	+	+
F	+	+	+	+	+
G	+	+	+	+	+
H	+	+	+	+	+
I	+	+	+	+	+
J	+	+	+	+	+
K	+	+	+	+	+
L	+	+	+	+	+
M	+	+	+	+	+
N	+	+	+	+	+
O	+	+	+	+	+
P	+	+	+	+	+
Q	+	+	+	+	+
R	+	+	+	+	+
S	+	+	+	+	+
T	+	+	+	+	+
U	+	+	+	+	+
V	+	+	+	+	+
W	+	+	+	+	+
X	+	+	+	+	+
Y	+	+	+	+	+
Z	+	+	+	+	+
0	+	+	+	+	+
1	+	+	+	+	+
2	+	+	+	+	+
3	+	+	+	+	+
4	+	+	+	+	+
5	+	+	+	+	+
6	+	+	+	+	+
7	+	+	+	+	+
8	+	+	+	+	+
9	+	+	+	+	+

INVENTOR:
Jean-Maurice (Emile) Baudot

RTTY-historiaa

RTTY:n (Radioteletype) juuret voidaan löytää 190 vuoden takaa. Carl Friedrich Gauss ja Wilhelm Weber rakensivat Saksassa lennätinlinjoihin perustuvan ensimmäisen automaattisen lennättimen 1833. Vuonna 1870 ranskalainen Emile Baudot keksi 6-bittisen Baudot-koodin, joka edelleen on RTTY:n perusta.

www.oh3ac.fi/250px-Baudot_Code_-_from_1888_patent.png

Kaupalliset telex-laitteet olivat käytössä hameilla pitkälle 1980-luvulle saakka. Niissäkin käytettiin